

"Folkeflertallet" og klassekampen

Taler
Halvard Olsen

Dato
14 mars 1930

Sted
Oslo

Omstendigheter
Arbeiderpartiets landsmøte. Debatt om nytt prinsipprogram

- 1 Jeg beklager meget at redaksjonskomiteen ikke kunde komme frem til et forslag
som det kunde forelegge her, og som kunde bli vedtatt enstemmig. Jeg beklager
det fordi jeg vet hvad det betyr - ikke så meget innad i organisasjonen som utad i
den kamp vi skal føre mot våre motstandere - at vi står enig innbyrdes i et
5 spørsmål som dette.

- For mig vilde det være akkurat likegyldig hvad man vedtok som program, enten
man satte diktatur, bevegning, revolusjon; hvis det var et enstemmig og
samlende uttrykk for partiets landsmøte og for medlemmenes opfatning, var det
10 ingen vanskelighet i å gå frem til en kamp. Men vi vet at så er ikke tilfelle. Jeg
mener at de som er partiets tillitsmenn skulde ha såpass forståelse av hvad det
betyr for oss - også for fagorganisasjonen - at vi kan tilkjenne en felles
plattform utad, at alt skulde vært forsøkt for å finne et samlingsgrunnlag her.

- 15 Det er riktig nok at det kan innvendes mot det nuværende program at det på
mange måter er uklart. Men vi vet at skulde man nå frem til den politiske
klassemøte i 1927, kunde det ikke skje på annen måte. Hvad var det som
forårsaket den første og den annen splittelse? Var det ikke nettop dette spørsmål
om bevegning og diktatur i motsetning til demokratiet - at man skulde gjøre
20 revolusjon efter teser istedenfor å drive parlamentarisk virksomhet? At man
skulde forandre militærposten til bevegning istedenfor avvegning? Det er klart
nok at skulde man finne et samlingsprogram, da kunde man ikke trekke inn de
spørsmål der. Og jeg tror ingen vil påstå at det ikke var en lykke for den norske
arbeiderbevegelse å komme over de stridsspørsmål som hadde splittet oss, og
25 frem til samlingen. Men jeg synes ikke da det er noen grunn til nu å reise på ny
disse stridsspørsmål som iallfall for arbeiderklassen idag er teoretiske spørsmål.

30 Er ikke det arbeid partiet utfører, et arbeid på parlamentarisk basis - tar ikke vår
agitasjon sikte på å erobre flertallet i stat og kommune, for arbeiderklassen?
Selvfølgelig. Ikke fordi vi tror at derved fødes noe sosialistisk samfund. Men
fordi vi vet at for hver skanse vi rykker vekk under motparten, skaper vi oss et
grunnlag vi kan gå videre på i kampen om samfundsmakten. Den praktiske
virksomhet innen partiet er sådan, må være sådan, og det er riktig at den er
35 sådan. Hvad tjener det da til å snakke foraktelig om folkeflertallet og ville lage en
kunstig splittelse på det her på landsmøtet?

Er ikke Det norske arbeiderparti i alt vesentlig et parlamentisk parti i sin
virksomhet? Jo så menn. Det er så parlamentarisk, at det forbauset iallfall mig at
40 da vi hadde arbeiderregjeringen, stilte man plassene til disposisjon ved den første
hanegal av Mowinckel. Det vilde vært mer i overensstemmelse med den
opfatning Bull fremholder her nu om han hadde sagt som Mirabeau: vi er en
revolusjonær regjering, vi sitter her i kraft av folkets vilje, og vi viker ikke uten
for bajonettene! Det kan hende at en slik tale vilde ha skapt en reisning omkring
45 regjeringen som kunde vært noe av en realitet i forbindelse med agitasjonen om
å føre revolusjonær kamp. Men det falt sikkert ikke Bull eller noen annen inn.

Ordet «folkeflertallet» på programmet vil iallfall ikke stå hindrende i veien for å
føre revolusjonær kamp, når situasjonen ligger slik til rette og partiet er innstilt
50 på det.

Jeg anbefaler Norheims forslag, og jeg gjør det nettop av hensyn til den samlede
kampfront arbeiderklassen må innta og hevde utad mot borgerskapet.

55

Kilde

Protokoll over forhandlingene på Det norske arbeiderpartiets 28. ordinære landsmøte. Oslo 1930, s.61-62.

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/folkeflertallet-og-klassekampen-721>

60

65